

Jerolima izradio glavni oltar te za zbornu crkvu Sv. Petra i Pavla u Bribiru (u Vinodolu) glavni oltar.

Djela A. Michelazzija, rađena pod utjecajem venec. kiparstva XVIII. st., približila su se najboljim kiparskim ostvarenjima na tlu Hrvatske u XVIII. st. Njegova radionica u Rijeci unijela je u domaću sredinu oblike eur. baroka.

LIT.: R. Matejčić, Antonio Michelazzi »sculptor fluminensis«, Peristil, 1967—68, 10—11. — Horvat—Matejčić—Prijatelj, Barok. Ra. Mat.

MICHELOZZI, Michelozzo di Bartolomeo (Michelozzo da Firenze), tal. graditelj i kipar (Firenca, 1396 — oko 7. X. 1472). U početku se bavi kiparstvom te surađuje s L. Ghibertijem; oko 1423. postaje učenik Donatellov te njegov suradnik na brojnim djelima. U njegovoj se skulpturi spajaju utjecaji rimske plastike (*Ara Pacis*) i toskanske skulpture quattrocenta. U arhitekturi, nakon fasade crkve San Agostino (Montepulciano), još blizu gotici, priklanja se više Brunelleschijevu načinu te postaje jedan od glavnih majstora firentinske renesanse.

Boravio u Dubrovniku 1461—64. i radio na pregradnji gradskih utvrda: dovršio kulu Minčetu i njezino predziđe prema vlastitome drvenome modelu, potom kulu Bokar, kulu Puncijelu i dio gradskoga zida od vrata Pila do samostana Sv. Klare. Nakon eksplozije baruta (1463) u Kneževu dvoru, gotičkoj građevini Onofrija di Giordana della Cave, Michelozzu je kao graditelju u službi Republike povjeren popravak Dvora. On je god. 1464. podnio dubrovačkome senatu projekt potpune pregradnje Dvora u čistome renesansnome stilu, ali je ponuda bila odbijena. Ipak su gotičke arkade prizemlja zamijenjene današnjim renesansnima uz sudjelovanje Michelozzijevih suradnika još iz Italije: Salvija di Michelea i Michelea di Giovannia, pa i domaćih klesara. Neki su stariji kapiteli zadržani, možda nisu izrađeni za njegova boravka u Dubrovniku, već poslije, prema njegovim nacrtima. Nedavno je iznesena i pretpostavka da je M. za boravka u Dubrovniku izradio nacрте ili čak pružio modele za lijevanje dvaju brončanih likova »Zelenaca« na zvoniku gradskoga sata. Radio je i na utvrđivanju Stona, a nakon odlaska iz Dubrovnika kao graditelj utvrda na Hiosu.

LIT.: H. Follmes, Studien zur Entwicklungsgeschichte der Architektur und Plastik des XV. Jahrhunderts in Dalmatien, Jahrbuch CC, 1914, str. 1, 65, 143. — Lj. Karaman, Umjetnost u Dalmaciji, XV. i XVI. vijek, Zagreb 1933, str. 23, 64. — C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 23, 30, 91. — L. Beritić, Utvrđenja grada Dubrovnika, Zagreb 1955, str. 84—95. — A. Deanović i J. Tenšek, Predziđe dubro-

vačke Minčete u zamisli Michelozza, Prilozi—Dalmacija, 1980 — I. Fisković, Dubrovački »Zelenaci«, ibid., 1991. R.

MICHELIELI, Valerije, kipar i slikar (Pučišća, otok Brač, 17. IV. 1922 — Zagreb, 3. X. 1981). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1949 (F. Kršinić). Usavršavao se u Italiji i Francuskoj. Bio je suradnik Majstorskih radionica V. Radauša (1949—51) i F. Kršinića (1951—55), te profesor na Akademiji u Zagrebu 1962—81. Nastupio je kao avangardni kipar koji prekida s tradicijom, suprotstavljajući joj se ekspresionističkim nemirima novih oblika. Konceptija punoga volumena, ostvarena u portretima (*Portret Mime*, 1951; *Toma*, 1954), razvija se usporedo s istraživanjem mogućnosti erodirane forme, koja teži čistom i snažnom izrazu. Michelijev ekspresionizam izražava ljudsku dramu, posebno u sadržajima iz II. svj. r. (*Talac*, oko 1957; *Meta*, 1963; *Komad škrabe*, 1973). Vertikalizam njegove skulpture, blizak gotici i nekim strujanjima moderne plastike (A. Giacometti), izraz je spiritualnih težnji u okviru osobnoga stila koji je često doveden do naturalističke grčevitosti. U ciklusima pasa (1950—81) i konja (1955—60) radi skulpture životinja u rasponu od izrazito ekspresionističkih do nefigurativnih. Posebno mjesto u njegovu opusu imaju *Stomljena krila* (1961—62, 1966), skulpture zgrčenih tijela. U slikarstvu obrađuje najčešće animalističke motive, ponekad u duhu Deškovićeve ekspresije (*Reportaža s asfalta*, 1973; *Pas*, 1978). — Autor je memorijalnoga spomenika u Pučišćima (1956), spomenika poginulim brodogradilišnim radnicima u Splitu (1958) i figure *Bračanka* u Bolu (1960). Sudjelovao je na Izložbi petorice mladih zagrebačkih umjetnika u Zagrebu 1955 (M. Stančić, Lj. Ivančić, J. Vaništa, I. Kožarić, V. Michieli) i na izložbama *Ateljea »Biafra«* (1970, 1971). Monografska izložba priređena mu je u Zagrebu 1983. Radio je reljefe i plakete, bavio se crtežom.

LIT.: R. Putar, Na izložbi petorice, Narodni list, 20. II. 1955. — M. Mestrovic, Valerije Michieli, Vidici, 27. IV. 1957. — V. Bužančić, Jedinstvo osobe i djela, Slobodna Dalmacija, 9. X. 1981. — Z. Tonković, Valerije Michieli, u katalogu: Galerija Bol, Bol 1981. — D. Schneider, Valerije Michieli (katalog), Zagreb 1983. — V. Bužančić, Michieli, Bol 1985. Z. Poz.

MICHELIELI-VITTURI, Radoš-Ante, polihistor (Split, 24. VIII. 1752 — ?, 1822). Među njegovim arheološko-povijesnim traktatima ističu se *Lettere due di Socrate a Melito e di Batone Dissidiato a Tiberio Cesare sulla Dalmazia a tempo de' Romani* (Venezia 1817) i *Lettera di Diocleziano a Massimiliano Erculeo* (Venezia 1817). Njegova rasprava *Saggio sopra l'antica città di Salona* (Venezia 1779) jedan je od najranijih pokušaja monografske obrade povijesti i spomenika ant. Salone.

LIT.: Š. Ljubić, Dizionario biografico degli uomini illustri della Dalmazia, Vienna 1856. R.

MICIĆ, Branko, književnik i slikar (Sošice kraj Jastrebarskoga, 22. X. 1898 — Pariz, 1940?). Brat Lj. Micića, djelovao pod pseudonimom *Branko Ve Poljanski*. Pohađao Učiteljsku školu u Zagrebu. Poč. 1921. u Ljubljani pokreće reviju »Svetokret«, a 1921/22. uređuje u Zagrebu časopis »Kinofon«. U Beču boravi 1921. a u Berlinu 1922. God. 1922. izdaje jedan broj anti-dada revije »Dada-Jok«. Objavljivao u »Zenitu« i ljubljanskoj reviji »Tank«. U Pariz odlazi 1927. i počinje intenzivno slikati. Njegovi iznenađujuće maštoviti crteži i slike nastali su između 1926—30. U crtežima prevladava ironija a na slikama sumorna atmosfera gradskih ambijenata. Uz samostalnu izložbu u Galeriji Zborowsky 1930. objavljuje svoj *Manifest Panrealizma*. Pretpostavlja se da je umro kao klošar u Parizu poč. 1940.

LIT.: Z. Markuš, Branko Ve Poljanski, Umetnost (Beograd), 1974, 40. — Zenit i avangarda 20-ih godina (katalog), Beograd 1983. Ž. Ké.

MICIĆ, Ljubomir, književnik (Sošice kraj Jastrebarskoga, 16. XI. 1895 — Kačarevo kraj Pančeva, 14. VI. 1971). U vremenu do I. svj. r. aktivan u Srpskome omladinskom udruženju »Polet« u Karlovcu, a 1913/14. tajnik je Srpske đачke omladine u Zagrebu. Mobiliziran je 1916. Kraće vrijeme boravi u Samoboru i Osijeku, a po završetku rata postaje povjerenik Narodnoga vijeća SHS u kotaru Glina i Petrinja. Objavljuje kazališne i lik. kritike. God. 1921. pokreće u Zagrebu časopis »Zenit«, koji poslije 1923. izlazi u Beogradu. Poč. 1927. odlazi u Francusku, gdje nastavlja svoj književni rad. U Beograd se vraća 1936. i postupno se povlači iz javnoga života. — Kao urednik »Zenita«, internacionalne revije za novu umjetnost, M. je razvio snažnu međunarodnu suradnju i aktivnost. U časopisu su surađivali mnogi istaknuti predstavnici eur. likovne i književne avangarde. Prvi brojevi »Zenita« još su u znaku ekspresionizma, nakon čega se revija okreće prema konstruktivizmu. Zbog »komunističke propagande« časopis je zabranjen 1926. — God. 1923. M. piše i objavljuje monografiju o kiparu

V. MICHELIELI, *Talac*, Zagreb, Moderna galerija